

УДК 378:004

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Колісник Т.П.

к.п.н., доцент, доцент кафедри інформаційних технологій факультету №4

Харківський національний університет внутрішніх справ

Анотація. У статті піднято питання актуальності та необхідності формування цифрової компетентності у майбутніх поліцейських. Розкрито сутність поняття цифрової компетентності та визначено напрямки її формування.

Ключові слова: цифрова грамотність, цифрова компетентність, інформаційна грамотність.

Українська цифрова стратегія «Digital Agenda 2020» [1] передбачає трансформацію економіки України від аналогової до цифрової, придбання громадянами цифрових навичок, доступність цифрових технологій по всій країні.

В Україні спостерігається інтенсивне впровадження сучасних інформаційних технологій практично у всі сфери життєдіяльності держави, у тому числі в діяльність органів Національної поліції (ОНП). Створюються, впроваджуються та успішно використовуються у боротьбі зі злочинністю міжвідомчі банки даних та інші комп'ютеризовані системи. В МВС України накопичено чималий досвід застосування сучасних інформаційних технологій, функціонує та постійно удосконалюється система інформаційного забезпечення, яка здійснює інформаційну підтримку ОНП у розкритті, розслідуванні та попередженні злочинів, у процесі встановлення та розшуку

злочинців, надає багатоцільову статистичну, аналітичну та довідкову інформацію, допомагає при розв'язанні інших завдань боротьби зі злочинністю.

Цифрова грамотність (або цифрова компетентність) визнана ЄС однією з ключових для повноцінного життя та діяльності людини, тому в Законі «Про освіту» зафіксовано, що формування інформаційно-комунікаційної компетентності є обов'язковим. Цифрова компетентність складається з основних 5 блоків компетенцій, а саме: інформаційна грамотність та грамотність щодо роботи з даними; комунікація та взаємодія; цифровий контент; безпека; вирішення проблем (технічних та ін.).

Digital - цифрова компетентність: заснована на безперервному оволодінні компетенціями (системою відповідних знань, умінь, мотивації та відповідальності), здатність індивіда впевнено, ефективно, критично і безпечно вибирати і застосовувати інфокомунікаційні технології в різних сферах життєдіяльності (інформаційне середовище, комунікації, споживання, техносфера), а також його готовність до такої діяльності.

Формування цифрової компетентності - це одне з основних вимог сучасної освіти поліцейського. З'являються нові форми інформаційного забезпечення діяльності поліції, які, в деяких випадках, дають можливість розкривати злочини, не виходячи зі стін службового кабінету. Кожен сучасний поліцейський повинен вміти:

- використовувати можливості сучасних інформаційних технологій при розв'язанні конкретних завдань у боротьбі зі злочинністю;
- організувати пошук необхідних даних в основних інформаційних підсистемах з метою розкриття, розслідування, попередження кримінальних правопорушень та розшуку осіб, які їх скоїли;
- оформлювати первинні документи для створення та актуалізації інформаційних обліків;
- користуватися електронним документообігом (з використанням цифрового підпису);
- користуватися службовою поштою;

- аналізувати статистичну та іншу інформацію для оцінки оперативної обстановки та прогнозування злочинності;
- використовувати сучасні програмно-технічні засоби для обміну та захисту інформації в діяльності органів Національної поліції;
- використовувати цифрові технології у своїй службовій діяльності в залежності від спеціалізації (наприклад, експерт).

Все це диктує нові вимоги до підготовки сучасного поліцейського: формування цифрової компетентності поряд з базовими знаннями.

На наш погляд, формування цифрової компетентності сучасного поліцейського повинно охоплювати, принаймні, три напрямки: цифрові навички для забезпечення повсякденної діяльності; навички роботи з інформацією обмеженого доступу в цифровому вигляді (забезпечення інформаційної безпеки ОНП) і спеціальні навички, що дозволяють боротися зі злочинністю, використовуючи інформаційні технології.

Завдання навчального закладу щодо формування цифрової компетентності - дати уявлення курсантам про можливості сучасних технологій, знайомити з новинками в цифровому світі, формувати навички роботи на сучасному програмному забезпеченні, які вони потім зможуть застосувати на практиці.

У Харківському національному університеті внутрішніх справ при вивченні дисциплін «Інформаційне забезпечення професійної діяльності» та «Інформаційні технології в професійній діяльності» курсантам надається інформація як щодо найважливішої складової системи інформаційного забезпечення ОНПУ- інтегрованої інформаційно-пошукової системи (ІПС), інформаційних ресурсів Національної поліції, так і стосовно особливостей організації пошуку інформації (простого, розширеного, пошуку з використанням логічних операторів та синтаксичних виразів) у пошукових серверах мережі Інтернет.

Метою створення ІПС є об'єднання існуючих в органах та підрозділах системи МВС України інформаційних ресурсів в єдиний інформаційно-

аналітичний комплекс із використанням сучасних інформаційних технологій, комп'ютерного та телекомунікаційного обладнання для підтримки оперативно-службової діяльності. Інформаційними ресурсами (об'єктами обліку) ІПС є поєднаний набір відомостей, що безпосередньо стосується осіб, подій (злочинів, адміністративних правопорушень), надзвичайних подій, який накопичується в процесі службової діяльності підрозділів поліції системи МВС.

Особлива увага приділяється питанням новітніх підходів представлення (візуалізації) криміногенної ситуації в державі та результатів діяльності ОНП.

В Україні щороку зростає кількість кіберзлочинів, способи їх здійснення розвиваються, стають більш професійними. Крадуть гроші з банківських карток, дані з комп'ютерів, інформацію з телефонів, запускають вірус-вимагачі, шантажують компанії та провертають крипто-афери – це далеко не повний перелік злочинів, які вчиняють в Україні кібершахраї. Протягом 2017 року українські банки зафіксували 77,6 тисячі випадків шахрайства із картками. Загальну суму збитків оцінили в 163,7 млн грн. [2].

В практику роботи ОНП впроваджуються можливості мережі Інтернет і інших високих комп'ютерних технологій не тільки з метою виявлення та розслідування злочинів, але і з метою координації їх діяльності.

Інформаційна сфера відіграє важливу роль у забезпеченні реалізації стратегічних національних пріоритетів України. Для професійної підготовки сучасного фахівця органів національної поліції формування цифрової компетентності - необхідна частина знань, умінь і навичок.

Список бібліографічних посилань:

1. Цифрова адженда України – 2020 (Цифровий порядок денний – 2020). Концептуальні засади. Першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 року. [Електронний ресурс] – 2016. – Режим до- ступу до ресурсу: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
2. <https://tsn.ua/groshi/zbitki-cherez-shahrayski-operaciyi-z-bankivskimi-kartkami-syagnuli-mayzhe-164-milyoniv-griven-1100430.html>
3. Про Інтегровану інформаційно-пошукову систему органів внутрішніх справ України: положення від 16 травня 2016 р. № 460 // Наказ Міністерства внутрішніх справ. – 2016. – № 436.